

***Редакційна колегія та редакція "Мінералогічного журналу"
вітають головного редактора журналу,
директора Інституту геохімії, мінералогії та рудоутворення
ім. М.П. Семененка НАН України,
член-кореспондента НАН України
Олександра Миколайовича ПОНОМАРЕНКА
з нагоди його 60-річчя***

*Успіхів Вам,
шановний Олександрє Миколайовичу,
в усіх ввірених справах!*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор
О.М. ПОНОМАРЕНКО (Україна)

О.Б. Бобров (Україна)
Е.Я. Жовинський (Україна)
В.М. Загнітко (Україна)
В.М. Квасниця (Україна)
С.Г. Кривдік
заступник головного редактора (Україна)
Є.О. Куліш
заступник головного редактора (Україна)
Г.О. Кульчицька
відповідальний секретар (Україна)
А.А. Маракушев (Росія)
І. М. Наумко (Україна)
В.І. Павлишин
заступник головного редактора (Україна)
О.М. Платонов (Україна)
Е.В. Соботович (Україна)
Л.М. Степанюк (Україна)
Г. Удубаша (Румунія)
В.С. Урусов (Росія)
В.М. Хоменко (Україна)
Є.Ф. Шнюков (Україна)
Р.Д. Шхаулін (Нідерланди)
М.П. Щербак
заступник головного редактора (Україна)
М.П. Юшкін (Росія)

Завідуюча редакцією

Н.Р. Калмикова

Редактори

А.І. Радченко, В.В. Матросова

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ

03680 Київ-142, проспект Академіка Палладіна, 34
Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення
ім. М.П. Семененка НАН України
редакція "Мінералогічного журналу"
тел. (38044) 424-02-42
Факс (38044) 424-12-70
E-mail: igmr@igmof.gov.ua

EDITORIAL BOARD

Editor-in-Chief
O.M. PONOMARENKO (Ukraine)

O.B. Bobrov (Ukraine)
V.M. Khomenko (Ukraine)
S.G. Kryvdik
Deputy Editor-in-Chief (Ukraine)
G.O. Kulchytska
Secretary-in-Chief (Ukraine)
E.O. Kulish
Deputy Editor-in-Chief (Ukraine)
V.M. Kvasnytsya (Ukraine)
A.A. Marakushev (Russia)
I.M. Naumko (Ukraine)
V.I. Pavlyshyn
Deputy Editor-in-Chief (Ukraine)
O.M. Platonov (Ukraine)
R.D. Schuiling (The Netherlands)
M.P. Shcherbak
Deputy Editor-in-Chief (Ukraine)
E.F. Shnyukov (Ukraine)
E.V. Sobotovych (Ukraine)
L.M. Stepanyuk (Ukraine)
G. Udubaşa (Rumania)
V.S. Urusov (Russia)
N.P. Yushkin (Russia)
V.M. Zagnitko (Ukraine)
Ed.Ya. Zhovynsky (Ukraine)

Head of the Editorial Staff

N.R. Kalmykova

Editors

A.I. Radchenko, V.V. Matrosova

EDITORSHIP ADDRESS

34, Palladina Prospect, 03680, Kyiv-142, Ukraine
Tel. (38044) 424-02-42
Fax (38044) 424-12-70
E-mail: igmr@igmof.gov.ua

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
видане Міністерством юстиції України Серія КВ № 12859-1743 ПР

Друкується за постановою редакційної колегії журналу

Комп'ютерна верстка В.Г. Веденської

Здано до набору 08.02.2010. Підп. до друку 5.03.2010. Формат 60×84/8. Папір. офс. № 1. Гарн. Ньютон.
Друк офсетний. Умов. друк. арк. 12,0. Тираж 300 прим. Зам. 2588.

Оригінал-макет виготовлено та тираж видруковано ВД "Академперіодика" НАН України,
01004 м. Київ-4, вул. Терещенківська, 4

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 544 від 27.07.2001 р.

Омельченко Алла Миколаївна — асп. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Київ
Ozdin Daniel — PhD, senior research scientist. Comenius Univ., Bratislava, Slovak Rep.
Ohashi Haruo — dr., prof. HASHI Inst. for Silicate Sci., Tokyo, Japan
Павлюк Вячеслав Миколайович — гол. геолог. Правобереж. ГЕ ПДГРП "Північгеологія", с. Фурси
Павлюк Олександра Вячеславівна — м. н. с. ІГМР ім. М.П. Семененка НАН України, Київ
Платонов Олексій Миколайович — д-р геол.-мінерал. наук, проф., пров. н. с. ІГМР ім. М.П. Семененка НАН України, Київ
Пономаренко Олександр Миколайович — д-р геол. наук, чл.-кор. НАН України, дир. ІГМР ім. М.П. Семененка НАН України, Київ
Разумов Олег Миколайович — канд. фіз.-мат. наук, с. н. с. ІМФ ім. Г.В. Курдюмова НАН України, Київ
Розко Алла Миколаївна — н. с. ІГНС НАН та МНС України, Київ
Самборська Ірина Анатоліївна — канд. геол. наук, н. с. ІГМР ім. М.П. Семененка НАН України, Київ
Самчук Анатолій Іванович — д-р хім. наук, гол. н. с. ІГМР ім. М.П. Семененка НАН України, Київ
Сорокіна Людмила Юріївна — канд. геогр. наук, с. н. с. ІГ НАН України, Київ
Старостенко Віталій Іванович — д-р фіз.-мат. наук, акад. НАН України, проф., дир. ІГ ім. С.І. Субботіна НАН України, Київ
Степанюк Леонід Михайлович — д-р геол. наук, заст. дир. ІГМР ім. М.П. Семененка НАН України, Київ
Стеценко Марина Євграфівна — н. с. ІГМР ім. М.П. Семененка НАН України, Київ
Таран Михайло Миколайович — д-р геол.-мінерал. наук, зав. від. ІГМР ім. М.П. Семененка НАН України, Київ
Туренок Олег Чеславович — пров. інж. ІФХ ім. Л.В. Писаржевського НАН України, Київ
Федоренко Юрій Григорович — н. с. ІГНС НАН та МНС України, Київ
Хоменко Володимир Михайлович — канд. геол.-мінерал. наук, заст. дир. ІГМР ім. М.П. Семененка НАН України, Київ
Черниш Дарія Сергіївна — канд. геол. наук, уч. секретар. ІГМР ім. М.П. Семененка НАН України, Київ
Шпак Анатолій Петрович — д-р фіз.-мат. наук, акад. НАН України, проф., дир. ІМФ ім. Г.В. Курдюмова НАН України, Київ
Щербак Микола Петрович — д-р геол.-мінерал. наук, акад. НАН України, проф., радник при дирекції. ІГМР ім. М.П. Семененка НАН України, Київ
Янченко Віталій Петрович — асп. ІГМР ім. М.П. Семененка НАН України, Київ

На першій стор. обкладинки: Сферичні агрегати кристалів піриту і шкаралупчасті кульки оксидів мангану в залізній руді Керченського родовища. Збільшено в тисячу (вгорі) і три тисячі (вниз) разів.

Фото з архіву Д.П. Дьоменка

МІНЕРАЛОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНИЙ ЖУРНАЛ
ЗАСНОВАНИЙ У ВЕРЕСНІ 1979 р.
ВИХОДИТЬ 4 РАЗИ НА РІК

Том 32, № 1, січень–березень, 2010

ЗМІСТ

Мінералогія

- SHPAK A.P., BRIK A.B., DUDCHENKO N.O., PONOMARENKO O.M., KARBOVSKIY V.L., IVANITSKIY V.P., RAZUMOV O.M. Properties of Nanoscale Magnetically Ordered Particles of Iron Oxides and Hydroxides, Synthesized by Different Technologies 5
- ТАРАН М.М., ОХАШІ Х., ЛАНГЕР К., ВИШНЕВСЬКИЙ О.А. Оптико-спектроскопічні дослідження природних і штучних Cr^{3+} -вмісних клінопіроксенів за високих значень тиску. 14
- ПЛАТОНОВ А.Н., КРАВЧЕНКО Г.Л. Оптико-спектроскопическое исследование железистых хлоритов из метасоматически измененных пород Западного Приазовья. 27
- MELNIKOV V., JELEŇ S., BONDARENKO S., BALINTOVÁ T., OZDIN D., GRINCHENKO A. Comparative Study of Bi-Te-Se-S Mineralizations in Slovak Republic and Transcarpathian Region of Ukraine. Part 2. Crystal Chemistry and Genesis of Layered Bi-Tellurides 38
- ФЕДОРЕНКО Ю.Г., РОЗКО А.Н., ТУРЕНКО О.Ч., ДЯЧЕНКО Е.В. Водопоглощение каолинит-полимерными композитами 45
- ПАВЛЮК О.В., КВАСНИЦЯ В.М., КИСЛЮК В.В., ПАВЛЮК В.М. Самородна платина в породах Чемерпільської структури (Середнє Побужжя) 50

Петрологія

- МИТРОХИН А.В., ОМЕЛЬЧЕНКО А.Н., АНДРЕЕВ А.А. Петрология и формационная принадлежность габбро-долеритов Рудня-Базарской интрузии (Волынский мегаблок Украинского щита). 57
- АРТЕМЕНКО Г.В., САМБОРСКАЯ И.А., ДЕМЕДЮК В.В., СТЕЦЕНКО М.Е. Генетические особенности кислых магматических пород в Сорокинской зеленокаменной структуре (Приазовский мегаблок Украинского щита) 67
- ЯНЧЕНКО В.П. Тектонофаціальна характеристика ультраметаморфічних порід Уманського блоку Українського щита 74

Геохімія

- КУРАЄВА І.В., САМЧУК А.І., СОРОКІНА Л.Ю., ГОЛУБЦОВ О.Г., ВОЙТЮК Ю.Ю. Розподіл важких металів у ґрунтах південнополіських ландшафтів Києва та приміської зони. 77

Дискусії, критика, бібліографія

ПОНОМАРЕНКО О.М., НАУМКО І.М. "Основи мінералогії України" — перший сучасний україномовний підручник з регіональної мінералогії	91
КУЛИШ Е.А., ПОНОМАРЕНКО А.Н. Прогнозирование проявлений полезных ископаемых на основе геолого-геофизических моделей шовных зон Украинского щита	95

Хроніка

ЩЕРБАК М.П., СТЕПАНЮК Л.М., ХОМЕНКО В.М., ЧЕРНИШ Д.С. Олександр Миколайовичу ПОНОМАРЕНКУ — 60	97
АНЦИФЕРОВ А.В., ПОНОМАРЕНКО А.Н., СТАРОСТЕНКО В.И., ГЕЙЧЕНКО М.В., КОЗАР Н.А., КРИВДИК С.Г., КУЛИК С.Н. К 70-летию Евгения Михайловича ШЕРЕМЕТА	99
ВОЗНЯК Д., НАУМКО І., ГАЛАБУРДА Ю., КУЛЬЧИЦЬКА Г. Світлої пам'яті Володимира Антоновича КАЛЮЖНОГО (06.08.1922—24.10.2009)	102
Пам'яті Володимира Степановича МЕЛЬНИКОВА	105

Наші автори	107
--------------------------	-----

MINERALOGICAL JOURNAL (UKRAINE)

SCIENTIFIC-THEORETICAL JOURNAL · FOUNDED IN SEPTEMBER, 1979 · 4 ISSUES PER YEAR · KYIV

Vol. 32, No 1, January–March, 2010

CONTENTS

Mineralogy

- SHPAK A.P., BRIKA B., DUDCHENKO N.O., PONOMARENKO O.M., KARBOVSKIY V.L., IVANITSKIY V.P., RAZUMOV O.M. Properties of Nanoscale Magnetically Ordered Particles of Iron Oxides and Hydroxides, Synthesized by Different Technologies 5
- TARAN M.M., OHASHI H., LANGER K., VISHNEVSKY A.A. High-Pressure Electronic Absorption Spectroscopy of Natural and Synthetic Cr³⁺-Bearing Clinopyroxenes. 14
- PLATONOV A.N., KRAVCHENKO G.L. Optical Spectroscopic Study of Ferroan Chlorites from Metasomatically Altered Rocks in Western Peri-Azovian Area 27
- MELNIKOV V., JELEŇ S., BONDARENKO S., BALINTOVÁ T., OZDIN D., GRINCHENKO A. Comparative Study of Bi-Te-Se-S Mineralizations in Slovak Republic and Transcarpathian Region of Ukraine. Part 2. Crystal Chemistry and Genesis of Layered Bi-Tellurides 38
- FEDORENKO YU.G., ROZKO A.M., TURENOK O.CH., DIACHENKO E.V. Water Absorption by Kaolin-Polymer Composites 45
- PAVLIUK O.V., KVASNYTSYA V.M., KYSLIUK V.V., PAVLIUK V.M. Native Platinum in Rocks of the Chemerpil'ska Structure (the Middle Bug Area) 50

Petrology

- MITROKHIN A.V., OMELCHENKO A.N., ANDREEV A.A. Petrography and Rock Association Belonging of Gabbro-Dolerites of the Rudnya-Bazarska Mafic Intrusion (the Volyn Block of the Ukrainian Shield). 57
- ARTEMENKO G.V., SAMBORSKAYA I.A., DEMEDYUK V.V., STETSENKO M.E. Genetic Peculiarities of Acid Magmatic Rocks in the Soroky Greenstone Structure (Peri-Azov Megablock of the Ukrainian Shield). 67
- YANCHENKO V.P. Tectonofacial Characteristic of Ultrametamorphic Rocks of Umansky Block in the Ukrainian Shield 74

Geochemistry

- KURAEVA I.V., SAMCHUK A.I., SOROKINA L.YU., GOLUBTSOV O.G., VOITIUK YU.YU. Distribution of Heavy Metals in the Soils of Southern Polissian Landscapes of Kyiv and Its Suburban Zone 77

Discussions, Criticism and Bibliography

PONOMARENKO O.M., NAUMKO I.M. "Foundations of Mineralogy of Ukraine" — the First Ap-to-Date Manual in Regional Mineralogy Issued in the Ukrainian Language	91
KULISH E.A., PONOMARENKO O.M. Prediction of Mineral Occurrences on the Base of Geologic-Geophysical Models of Suture Zones of the Ukrainian Shield	95

News Items

SHCHERBAK M.P., STEPANYUK L.M., KHOMENKO V.M., CHERNYSH D.S. Olexandr Mykolayovych PONOMARENKO Is 60	97
ANTSIFEROVA A.V., PONOMARENKO O.M., STAROSTENKO V.I., GEICHENKO M.V., KOZAR N.A., KRYVDIK S.G., KULIK S.N. Evgeniy Mykhailovich SHEREMET (On the 70th Anniversary of Birthday)	99
VOZNYAK D., NAUMKO I., GALABURDA YU., KULCHYTSKA G. In Blessed Memory of Volodymyr Antonovych KALYUZHNY (06.08.1922—24.10.2009)	102
In Memory of Volodymyr Stepanovych MELNIKOV	105

Our Authors.	107
---------------------------	-----